

18.03.2024

Danmark skal opruste, men vi befinder os i en våbenkrise

Den europæiske forsvarsindustri kan ikke producere den nødvendige materiel til Ukraine. Løsningen ligger i en fælles europæisk fond.

Skrevet af

Jacob Kaarsbo

📞 +4525123486

✉️ jacob@thinkeuropa.dk

Kontakt

Jacob Kaarsbo

📞 +4525123486

✉️ jacob@thinkeuropa.dk

Hovedkonklusioner

- Våbnene lader vente på sig: De manglende panserbroer er udtryk for et langt mere omfattende problem. Vi står i en regulær våben- og materielkrise.
- Mange europæiske industrier optimeret deres produktion og kører i treholdsskift. Problemet er bare, at krigen i Ukraine og de europæiske landes oprustning har medført, at efterspørgslen er vokset langt mere.
- Løsningen på den manglende europæiske kapacitet til at producere forsvarsmateriel ligger i en fælles europæisk fond på 100 milliarder euro.

I oktober udtalte NATO's generalsekretær, Jens Stoltenberg, at "uden forsvarsindustri er der intet forsvar, ingen afskrækkelse og ingen sikkerhed".

Onsdag har regeringen offentliggjort en plan om at fremrykke investeringer i Forsvaret for i alt 40 milliarder kroner. En stor del af de penge skal bruges på investeringer i nye våben og nyt materiel. Danmark skal opruste.

TV 2 har de seneste dage afdækket omfattende mangel på materiel i Forsvaret.

Det gælder blandt andet hos Ingeniørregimentet på Skive Kaserne, hvor de garager, der normalt ville summe af forskellige typer af bæltekøretøjer, står gabende tomme.

Chefen for regimentet efterlyser politisk handling på grund af manglen på materiel. Regimentet mangler blandt andet syv ud af ni panserbroer. De sidste vil først blive leveret i 2026. Med andre ord går der endnu to år, før Ingeniørregimentet er fuldt udrustet med en meget vigtig kapacitet.

Våbnene lader vente på sig

De manglende panserbroer er udtryk for et langt mere omfattende problem. Vi står i en regulær våben- og materielkrise.

Det gælder vigtige våbentyper fra kampvogne, artilleri, pansrede køretøjer og til ammunition. Vi har store mangler i den forsvarsindustri, der, som Stoltenberg i oktober 2023 påpegede, er fundamentet for forsvar, afskrækkelse og sikkerhed.

Endnu et eksempel. I januar 2023 donerede Danmark 19 Caesar-kanoner til Ukraine. Den franske producent Nexter har siden starten af Ukraine-krigen tredoblet sin kapacitet. De kan nu producere 4-5 kanoner om måneden. Samtidig er der en kø ved samlebandet på cirka 15 måneder. I alt tager det et sted mellem 20 og 24 måneder at erstatte 19 artillerikanoner hos Nexter.

Som bekendt valgte Danmark i et tumultarisk forløb at skifte artillerileverandør til israelske Elbit. Forventningen var, at Elbit kunne erstatte artilleriet primo 2024. Men det holdt ikke, og det er fortsat usikkert, hvornår Danmark får det bestilte artilleri. Leveringstiden hos Elbit når sandsynligvis også op på 24 måneder.

Kigger vi ud over Europa, tegner der sig et tilsvarende billede.

Vores europæiske allierede opruster også kraftigt. Men selv de lande, der har nogle af Europas største virksomheder inden for forsvarsindustrien, kæmper med leverancerne. I Tyskland vil det tage flere år at erstatte de 18 Leopard 2-kampvogne, de har doneret til Ukraine. Det samme gælder for raketkastere og artilleripjecer.

Investeringer mangler

Ganske som franske Nexter har mange europæiske industrier optimeret deres produktion og kører i treholdsskift. Problemet er bare, at krigen i Ukraine og de europæiske landes oprustning har medført, at efterspørgslen er vokset langt mere. Det er produktionsapparatet ikke dimensioneret til. Det vil kræve kæmpeinvesteringer, hvis industrien skal følge med.

Ifølge CNN viser NATO's seneste estimer af Ruslands kapacitet til at producere artilleriammunition, at Ruslands kapacitet nu er næsten tre gange større end Europas og USA's lagt sammen. Rusland kan producere omkring 3 millioner granater om året, mens de europæiske lande og USA ligger på 1,2 millioner.

Den europæiske kapacitet til at producere granater bliver øget. De fleste fabrikker kører med treholdsskift og flere lande har investeret i øget kapacitet. Det gælder også Danmark, som har tilbagekøbt den ammunitionsfabrik i Elling i Nordjylland, der ellers blev solgt af staten i 2008 og lukket i 2020.

Ifølge EU's Industrikommissær, Thierry Breton, vil EU ved udgangen af 2024 kunne producere omtrent 1,3 millioner granater. Men i forhold til at EUs økonomi er 10 gange større end den russiske, er det et beskedent resultat.

Er der hjælp at hente på verdensmarkedet?

På grund af den beskedne europæiske produktion kigger de fleste europæiske lande også på verdensmarkedet for at skaffe materiel. For eksempel har Tyskland - ganske som Danmark har forsøgt sig med Elbit - forsøgt at skaffe israelske raketkastere. Men også på verdensmarkedet stiger leveringstiderne, og der ses markante prisstigninger.

På verdensmarkedet er det lykkedes Tjekkiet at finde godt 800.000 artillerigranater, som vil falde på et tørt sted i Ukraine. Opkøbet er nu finansieret af en række lande. Generelt er verdensmarkedet dog også presset, og alt tyder derfor på, at den eneste løsning på langt sigt vil være en kraftig forøgelse af Europas egen produktionskapacitet.

Et uhyggeligt svært job

Det er derfor et uhyggeligt svært job, der venter, når Forsvarets indkøbere i Ballerup i nærmeste fremtid skal på våbenjagt. De stirrer ind i et marked, hvor efterspørgsel langt overstiger udbud. Ofte vil de mere eller mindre stå på nakken af hinanden og konkurrere med deres europæiske kolleger om de samme knappe ressourcer. Selv om EU har søsat et initiativ til fælles indkøb på forsvarsområdet, er det fortsat undtagelsen snarere end reglen.

Flere, herunder Industrikommissær Breton, har peget på, at løsningen på den manglende europæiske kapacitet til at producere forsvarsmateriel ligger i en fælles europæisk fond på 100 milliarder euro. Nationale investeringer og indkøb er for små til at øge produktionsapparatet tilstrækkeligt. Det viser den udvikling, vi har set de sidste to år.

Den fond og det fælles indkøb, der blev etableret i EU-regi, da Corona-krisen ramte, tyder på, at Breton har ret. Der vil næppe være andre muligheder for at løse den våbenkrise, som en utilstrækkelig forsvarsindustri har resulteret i.

Og som Stoltenberg siger, er en tilstrækkelig forsvarsindustri fundamentet for forsvar, afskrækkelse og sikkerhed.